
Onderwerp	Vorbereidingsbesluit voorbeschermingsregels omgevingsplan – datacentra gemeente Heusden
Portefeuillehouder	De heer M.A.W. Meesters
Datum raadsvergadering	26 mei 2026
Aantal bijlagen	1

Samenvatting

Dit voorstel is gericht op het nemen van een voorbereidingsbesluit. Onder de Omgevingswet bestaat de mogelijkheid om via een voorbereidingsbesluit tijdelijk voorbeschermingsregels toe te voegen aan het omgevingsplan. Dit biedt bescherming tegen ongewenste ontwikkelingen.

Op verschillende locaties in de gemeente zijn op grond van het omgevingsplan datacentra toegestaan. Het toelaten van een datacentrum op een locatie kan meerdere ongewenste gevolgen hebben en geeft druk op het elektriciteitsnet en de beschikbare ruimte.

De gemeente heeft op basis van de geldende planregels nu onvoldoende mogelijkheden om te sturen of om voorwaarden te stellen bij het toelaten van datacentra. Het voorbereidingsbesluit maakt het mogelijk om een hierop gerichte wijziging van het omgevingsplan voor te bereiden, terwijl tegelijkertijd bescherming wordt geboden tegen deze ongewenste ontwikkeling. Daarvoor dient dit voorstel.

Aanleiding

Aanleiding voor dit voorstel is het voorkomen van een ongewenste ontwikkeling in de gemeente.

Feitelijke informatie

Vraag naar datacentra

De vraag naar locaties voor datacentra is sterk en structureel groeiend. De rijksoverheid heeft in 2023 de vestigingsmogelijkheden voor Hyperscale datacentra in Nederland beperkt. Doordat deze Hyperscale locaties van minimaal 20 megawatt en 10 hectare nu beperkt mogelijk zijn, is de vraag verlegd naar middelgrote datacentra. Door de huidige netcongestie in Nederland worden de vestigingsmogelijkheden voor dit type datacentra ook sterk beperkt. Het is dan ook te verwachten dat locaties waar al grote energieaansluitingen zijn en waar datacentra rechtstreeks zijn toegestaan in toenemende mate aantrekkelijk zijn. Deze locaties zijn aanwezig in gemeente Heusden.

Huidige situatie en risico

In diverse bestemmingsplannen zijn bedrijfsactiviteiten toegestaan op basis van de zogenaamde 'Staat van bedrijfsactiviteiten'. Ook datacentra zijn hierin opgenomen. Dit betekent dat het vestigen van een datacentrum op basis van het bestemmingsplan rechtstreeks is toegestaan. Dit is het geval voor enkele bedrijventerreinen en voor vrijwel alle woonkernen (binnen de centrum-, bedrijfs- of gemengde bestemming). Het risico van vestiging van een datacentrum bestaat daarbij vooral op bedrijventerreinen met grote kavels- en energieaansluitingen. Momenteel is er nog geen beleid op welke locaties datacentra wel en niet wenselijk zijn.

Gevolgen datacentra

Een datacentrum heeft een grote invloed op de omgeving. Dit speelt onder andere op het gebied van beschikbaarheid van bedrijfsgrond en capaciteit op het elektriciteitsnet. Ook hebben datacentra een hoog waterverbruik. Daarnaast zijn de bedrijventerrein waar het risico op datacentra het grootst is

tegelijktijd bedrijventerreinen bestemd voor de (maak) industrie. Het risico bestaat dat kostbare en voor zwaardere bedrijvigheid bestemde bedrijfsgrond door vestiging van een datacentrum flink onderbenut wordt. Hierdoor kan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties op de bedrijventerreinen in het gedrang komen.

Kaders (beleid en wettelijk)

De kaders voor dit voorstel zijn de Omgevingsvisie, de Economische visie 2024 'Samen. Werken. Heusden.', het vestigingsbeleid (2012) en de Omgevingswet. Op grond van artikel 4.14 van de Omgevingswet heeft u de bevoegdheid om een voorbereidingsbesluit te nemen en daarbij te verklaren dat een wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid. Een voorbereidingsbesluit voorkomt ongewenste ruimtelijke ontwikkelingen, tot de komst van een wijziging van het omgevingsplan. Bestaande legale situaties kunnen worden voortgezet. Nieuwe initiatieven vallen onder de werking van het voorbereidingsbesluit en zijn niet meer rechtstreeks mogelijk.

Afweging

De regels in ons omgevingsplan bieden ruimte voor de vestiging van een datacentrum op meerdere locaties in de gemeente, ook waar dat niet gewenst is. Om bescherming te bieden tegen deze ongewenste ruimtelijke ontwikkeling, tot de komst van deze wijziging van het omgevingsplan, stellen we voor om een voorbereidingsbesluit te nemen voor de hele gemeente. Het voorstel is daarbij ook te verklaren dat een wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid voor een aangepaste permanente regeling. Dat is nodig omdat het voorbereidingsbesluit een geldigheid heeft van 1,5 jaar.

Geheimhouding

Geheimhouding bij dit voorstel is van belang. De mogelijkheid bestaat dat er in de tussentijd nog gebruik wordt gemaakt van de rechtstreeks toegestane mogelijkheid om een datacentrum te vestigen in de gemeente.

Om te voorkomen dat, anticiperend op het voorbereidingsbesluit, nu nog de mogelijkheden worden benut die het huidige omgevingsplan biedt voor deze ongewenste ontwikkeling, die het voorbereidingsbesluit juist beoogt tegen te gaan, is dit voorstel niet openbaar.

Daarom leggen wij op grond van artikel 87 van de Gemeentewet en artikel 5.1, tweede lid, onder i, van de Wet open overheid geheimhouding op over dit voorstel en de daarbij behorende stukken. Na inwerkingtreding van het voor besluitvorming voorliggende voorbereidingsbesluit komt het belang bij geheimhouding te vervallen.

Het voorstel is daarom te besluiten dat de geheimhouding wordt opgeheven zodra het voorbereidingsbesluit in werking treedt.

Inzet van middelen

Het nemen van een voorbereidingsbesluit betreft een administratieve maatregel waaraan geen kosten zijn verbonden. Wel zijn er kosten verbonden aan het opstellen van een wijziging van het omgevingsplan. Deze kunnen worden gedekt uit het reguliere budget waaruit wijzigingen van het omgevingsplan worden bekostigd.

Risico's

Met het voorbereidingsbesluit worden tijdelijk voorbeschermingsregels toegevoegd aan het omgevingsplan. In dit geval is er sprake van een verbodsbepaling van een activiteit die voorheen volgens de regels van het omgevingsplan rechtstreeks was toegestaan. Dit valt onder artikel 15.1 lid 1 onder de Omgevingswet, waaruit mogelijk schade kan voortvloeien (nadeelcompensatie).

Procedure / vervolgstappen

Als u volgens dit voorstel besluit, wordt dit gepubliceerd in het Gemeenteblad op de website overheid.nl, op de gemeentelijke informatiepagina in het Weekblad Heusden en op de gemeentelijke website. Ook wordt het beschikbaar gesteld via 'Regels op de kaart' in het Omgevingsloket. De

voorbeschermingsregels van het voorbereidingsbesluit treden direct in werking na bekendmaking van dit besluit.

Het voorbereidingsbesluit vervalt na anderhalf jaar. De beschermende werking blijft behouden wanneer binnen die termijn het besluit over de vaststelling van het omgevingsplan is bekendgemaakt.

Tegen een voorbereidingsbesluit kan geen bezwaar of beroep worden ingesteld. De geheimhouding over dit raadsvoorstel/besluit eindigt zodra het voorbereidingsbesluit in werking is getreden (na bekendmaking van uw besluit).

Voorgenomen besluit

Het voorstel is om bijgaand besluit vast te stellen.

Het college van Heusden,
de secretaris,

de burgemeester,

mr. H.J.M. Timmermans

drs. W. van Hees

Bijlage:

- Voorbereidingsbesluit – datacentra gemeente Heusden

De raad van Heusden in zijn openbare vergadering van 26 mei 2025;

gezien het voorstel van het college van 19 mei 2026;

gelet op artikel 4.14 van de Omgevingswet;

b e s l u i t :

- een voorbereidingsbesluit te nemen als bedoeld in artikel 4.14 van de Omgevingswet en hierbij te verklaren dat een wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid;
- de in de bijlage opgenomen 'Voorbeschermingsregels - datacentra gemeente Heusden' vast te stellen;
- dat de door het college op grond van artikel 87 van de Gemeentewet opgelegde geheimhouding over het onderhavige raadsvoorstel/besluit en de daarbij horende bijlagen, wordt opgeheven bij inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit.

de griffier,

mr. N.M.H.C. Pot-Broos

de voorzitter,

drs. W. van Hees

Bijlage

Vorbereidingsbesluit – datacentra gemeente Heusden

Vorbereidingsbesluit datacentra

De raad van de gemeente Heusden

Gelet op:

- Artikel 4.14 van de Omgevingswet (vorbereidingsbesluit omgevingsplan).

Overwegende dat:

- op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking is getreden;
- met de inwerkingtreding van de Omgevingswet de regels van alle bestemmingsplannen van rechtswege onderdeel zijn geworden van het (tijdelijk deel van het) omgevingsplan;
- de regels uit de bestemmingsplannen zijn opgesteld met het oog op een goede ruimtelijke ordening;
- de regels in het omgevingsplan gesteld moeten worden met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties;
- bij het toedelen van functies aan locaties rekening gehouden moet worden met alle gevolgen voor de fysieke leefomgeving;
- In diverse bestemmingsplannen een 'Staat van bedrijfsactiviteiten' is opgenomen waar datacentra onderdeel van uitmaken;
- het toelaten van een datacentrum op een locatie gevolgen kan hebben op het gebied van omgevingsveiligheid en toekomstige beschikbaarheid van capaciteit op het elektriciteitsnet waardoor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het gedrang kan komen;
- de gemeente op basis van de geldende planregels onvoldoende mogelijkheden heeft om te sturen of om voorwaarden te stellen bij het toelaten van datacentra.

Besluit:

Artikel I Vaststelling voorbeschermingsregels

De "Vorbeschermingsregels datacentra gemeente Heusden" opgenomen in Bijlage A vast te stellen.

Artikel II Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking met onmiddellijke ingang na bekendmaking.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Heusden op 26 mei 2026

Bijlage A Voorbereidingsbesluit datacentra

Vorrangsbepaling

Voor zover de regels van het Omgevingsplan gemeente Heusden afwijken van deze voorbeschermingsregels gelden alleen de voorbeschermingsregels.

Hoofdstuk 1 Voorbeschermingsregels

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

datacentrum:

Het exploiteren van een rekencentrum of datacentrum, als bedoeld in artikel 3.235 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

Een datacentrum omvat ook andere activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie en die het datacentrum functioneel ondersteunen.

Hoofdstuk 2 Voorbeschermingsregels datacentra

Artikel 2.1 Verbod op activiteiten die betrekking hebben op een datacentrum

1. Het is verboden om een datacentrum te bouwen of bouwwerken of gronden te gebruiken ten behoeve van een datacentrum.
2. Het eerste lid geldt niet voor een activiteit die op grond van het recht zoals dat gold voor inwerkingtreding van dit artikel rechtmatig wordt verricht of is toegestaan op grond van een omgevingsvergunning die is aangevraagd voor inwerkingtreding van dit artikel.

Algemene toelichting

1 Wat is een voorbereidingsbesluit

Met een voorbereidingsbesluit worden tijdelijk regels toegevoegd aan het omgevingsplan. Dit zijn voorbeschermingsregels. Deze voorbeschermingsregels zorgen ervoor dat bepaalde regels uit het omgevingsplan tijdelijk niet meer gelden. De regels van het voorbereidingsbesluit gelden maximaal anderhalf jaar. In die tijd moet de gemeente een wijziging van het omgevingsplan maken. De gemeenteraad besluit voor afloop van de termijn van anderhalf jaar over het wijzigen van het omgevingsplan. Met dat besluit kunnen de regels die niet meer golden door het voorbereidingsbesluit, definitief uit het omgevingsplan verwijderd worden.

2 Waar gaat dit voorbereidingsbesluit over

Met dit voorbereidingsbesluit wordt geregeld dat in de hele gemeente Heusden het niet meer is toegestaan om een nieuw datacentrum te maken. Er wordt ondertussen een wijziging van het omgevingsplan voorbereid. Daarbij wordt onderzocht op welke plek en in welke vorm datacentra wel toelaatbaar zijn en welke voorwaarden daarbij gesteld moeten worden om een evenwichtige toedeling van functies aan locaties te behouden.